

Een curriculum taalbeschouwing

1 september 1989

Auteurs: Jef Pepermans, Marc Stevens

Volume: 19

Nummer: 1

Pagina's: 22-28

Documenten

- [vonk_jrg19_006.pdf](#)

een curriculum taalbeschouwing jef pepermans marc stevens voor taalbeschouwing moeten wij het voorlopig nog steeds stellen zonder curriculum dat ontbreekt trouwens ook voor de andere onderdelen van het vak nederlands zowel schoolboeken als de dagelijkse lespraktijkzitten dan ook mai l aise entre deux chaises in onze bijdrage mien wij een aanzet tot zo n curriculum schetsen e moeilijkheden met het taal is aaftvan het werelddeel taalbeschouwing ontstaat 1 beschouwingsonderwijs heb landkaart is hier de geknipte term zo n kaart is 0 ben o i heel watte maken met een weergave van de werkelijkheid in geschema onduidelijkheid wat wordt er pre tiseerde vorm waarbij die werkelijkheid met be avow cies verstaan order taalbeschouwing hulp van symbolen tekens kleuren enz volledig sommige schoolboeken vervangen houdweg de en in proportie weergegeven wordt omdat belang term grammatica door taalbeschouwing in di rijke herkenningpunten grote verbindingswegen verse bronnen zijn er de laatste jaren heel wat les onderlinge afstanden enz in een welbepaalde voorstellen en ideeën verschenen waardoor het verhouding schaal voorgesteld worden is een sours lijkt of alles nu ineens taalbeschouwing is of landkaart een handig en overzichtelijk instrument dat je met taalbeschouwing overal naartoe kan in wij hebben voor de gelegenheid cartografisch werk feite is dit nog waar ook taalbeschouwing bete verricht dat schema stellen we u straks voor kent immers dat wij ons vragen stellen over de taal zoals wij die dagdagelijks gebruiken gesproken naast een landkaart is een curriculum ook een geschreven standaardtaal en andere variteiten gigla we blijven in de beeldspraak van het toeris produktief receptief zakelijk en literair die reflec me zo n bids beschrijft de historische geografie gaat verder dan het taalsysteem het terrein sche culturele en andere bezienswaardigheden waar de schoolgrammatica zich op toelegt taal waaraan op grand van een aantal criteria 1 2 3 of beschouwing richt zich ook en vooral op het taal 4 sterren worden toegekend zie b v de groene gebruik b v taalhandelingen michelin met behulp van die gegevens kan een toerist voor zichzelf een keuze maker op basis van beschikbare tijd persoonlijke interesse enz ster ren zijn dus niet verplichtend wel richtinggevend curriculum als we die vergelijking doortrekken naar het curri landkaart reisgids 4 reisprogramma culum taalbeschouwing dan betekent dat het volgende sommige onderdelen wij denken b v aan woordvorming inzicht in soorten van woorden een curriculum zal dus in eer-

kan je verder graven in het fenomeen werkwoordt gemaakt van telkens weer trekt men taal wat zijn woorden waarom hebben de chi naar dezelfde bestemming die wordt trekpleister nezen geen alfabet hoe zit hun geschreven taal voor schoolreizen en verwordt tot een toeristisch dan wel in mekaar hoe begrijpen wij zinnen en oord jaar in jaar uit moeten leerlingen aan woord hoe probeert de artificidle intelligentie dat na te en zinsontleding doen nu west ik uit eigen erva bootsen praat kuifje in zuid amerika eigenlijkwel ring dat de vierde keer dat ik binnen de vier jaar de nederlands watervallen van coo zag mijn vragen en interes anderzijds kan je met leerlingen freewheelen om ses meer uitgingen naar een gezellig cafeetje dan ter langste woord maken allerlei grammen ont naar de aanleiding van mijn bezoek aan het dory werpen anagram men ongram men non verba wij beweren niet dat woord en zinsontleding geen le taal in strips bekijken nieuwe pictogrammen bestaansrecht hebben u hoort ons wel zeggen ontwerpen en de bestaande herinterpreteren dat er intake taalbeschouwing totnogtoe eenzijdig gewerktwerd en dat er nog zoveel taal plaatsen op in ons schema hebben we ook bewust open vakjes de landkaart staan die we met leerlingen niet aangebracht het zijn in feite de laalplaatsen die bezoeken en die votgens ons toch wel de moeite de moeitewaard zijn om met leerlingen een keertje waard zijn te bezoeken vanzelfsprekend moeten we die vakjes nog wel invullen ooze invulling een reis met meer dan een doel taalbeschouwing in het curriculum dat wij ontwikkeld willen zien een flash back moeten alle gebieden van ons schema bezocht of de watervallen van coo worden leerlingen moeten dus in staat gesteld revisited worden om veel meer aspecten van taal onder de loepte nemen dan tot nu toe het geval was uitslui hoe werd het schema totnogtoe opgevuld in het tend met leerlingen in den gebied verwijlen doet eerste maar vooral in het tweede leerjaar van de tekort aan de taalrealiteit basisschool wordt als het om beschouwen van omdat de leerling nog naar taal moet leren kijken taal gaat sterk geoefend in het in stukken knippen is het nodig om of en toe terug te gaan naar plaat van zinnen en vooropplaatsen van zinsdelen ook sen die al bezocht werden die herhaalde bezoe wert men kinderen het onderscheid tussen naam ken bieden precies leerkanen op voorwaarde dat woorden en doewoorden het reisprogramma voldoende aantrekkelijk en kijken naar hoe communicate verloopt of hoe verteerbaar blijft opnieuw bekijken moet implice mensen conceptualiseren hoort er niet bij ove ren dat er beter gekeken wordt rigens ook het taalsysteem wordt niet in al zijn wij opteren voor een aanpak waarbij leerlingen aspecten aangepakt over tekstsoorten paten of zelf taalfenomenen uitproberen en onderzoeken 19 de jaargang nummer 1 sept 1989 mt 26 dat onderzoek leidt tot inzichten in hoe onze taal in zeggen rood groen zwart licht fielder mekaar steekt en gebruikt wordt deze ervarings foyer hoegrootietsofiemand is lang gerichte aanpak heeft niet tot doel een gesloten kort gekrompen uitgerokken enz regelsysteem aan te leren wij willen de leerling er taalweerbaar mee maken en leren hoe hij de taal in de tweede graad kunnen we met het omgekeer naar zijn hand kan zetten de roodkapje in zee gaan u kent die oefening wellicht reeds 44 in het onginele sprooke van roodkapje voorbeelden vervangen we alle bijvoeglijke naamwoor den door hun tegengestelde reeds na het lezen van enkele zinnen hebben de leer in wat volgt twee schetsen van een stukje land lingendoordater

deren moeten leren inschatten foto's of maatschappij ons bijvoorbeeld met mooie woord dia's zijn een handig hulpmiddeltje. Je probeert in te pakken we kunnen foto's tonen van mensen in ook in het secundair onderwijs hoeven we het b n gesprek en daarbij proberen te radar wie niet los te laten we kunnen op reis naar het Guinness wat zegt en waarom en vooral ook wat er book of records om trappen van vergelijking in na het gesprek gebeurt ook gericht hun natuurlijk milieu te bezoeken vragen zijn mogelijk we kunnen het bijvoeglijk naamwoord en bijwoord wie speelt er de bans hoe komt dat eens vergelijken hoe komt het overigens dat een moet die andere luisteren n waarom woord vaak zowel b n als bijwoord kan zijn uit niet zonderingen zoeken moet dan de uitdaging wor als die jongen van op de foto nu ook een den een onlangse vergadering een grage lezer volwassene was zou dat dan iets veran en een bijnae mislukking worden al wel door kees deren van kooten en wim de bie gehanteerd echter nog niet door de spraakmakende gemeente duidelijk is dat we vertrokken in het gebied van het we kunnen afdalen in de grotten van woordvor communiceren maar dat we snel naar het gebied m ing en afleiding en proberen tot een g lasnosthel van het conceptualiseren zijn getrokken immers der beeld to komen van hoe je bijvoeglijke naam de manier waarop mensen met mekaar spreken woorden kan maken en bijmaken dat hest dan heeft alles to maken met hun onderlinge maat regelsaftasten ons ondergronds avontuur kan ons schappelijke verhouding dat je met de directeur evenwel terug dicht bij de reclame brengen im van een firma blijkbaar niet praat zoals met je baste mers die maakt zo vaak gebruik van nieuwe collega heeftte maken met concepten als werkgg samenstellingen gebruikt u ook poeslief toiletpa ar werknemer volgzzaamheid weerbaar zijn pier zit u ook vaak op een klokvaste train hebt macht enz u echt graag een abrikooszachte huid overigens vanzelfsprekend kunnen we ook dagtochtjes de nieuwste generatie stoomstrijkijzers zijn vlin maken naar het laalsysteem gebied welke derlicht de dubbele stoomstoot van die strijkij namen geven papa en mama jou als ze goad zers heeft minder te maken met bijvoeglijke naam geluimd en lief zijn welke namen krijg je als je woorden doet ons er wel aan denken dat we al 45 heel vervelend bent geweest hoe hour je dat ingeschreven toeristen hebben voor onze safari iemand vriendelijk is en kwaad door de parker van de verborgen verleiders in de tweede of derde graad kunnen we bijvoorbeeld situaties uit de kinderliteratuur lezen en bespreken jan willem gaat voor zijn mams graag taalhandelingen even naar de winkel maar wanneer iedereen voorkruipt en hij uiteindelijk zelfs gear geld ge communicerende mensen brengen mekaar niet noeg bij zich heeft wordt het hem teveel als hij uitsluitend boodschappen over vaak beïnvloeden thuiskomt is hij woedend daze tekst van guus ze mekaar ook op allerlei manieren ze stellen kuijer is voor de kinderen een spiegel zij lien 19 de jaargang nummer 1 sept 1989 daardoor in oat andere kinderen ook wel eens ook dat er bij een reisje door het gebied overtui wirikeistachtotfer worden gen een toevallige taalhandeling een halte kan tijd dus om strategieon to ontwerpen die ingelast worden bij het bijvoeglijk naamwoord het de kinderenwat makkenker maken om bijvoeglijke naamwoorden spelen immers in boodschappen to doen vanzelfsprekend sommige tekstsoorten een grate rol om mensen to richten we in de was eenwinkel in en spa en beïnvloeden zie boven diezelfde halte kom je de oplossin-

gen die we voor het probleem ook tegen op de busreis die het bijvoeglijk naam
edenken wie west is de leetkracht ook b woord zelf van dichterbij bekijkt wegen
kruisen een keertje winkelier mekaar nogal sans zo blijkt maar wegen gaan ook
nog uit elkaar wie weet is dat wel het rijke aan in het secundair onderwijs kunnen
we onze speur deze vorm van leren tocht nog specifiek maken we kunnen aparte
jef pepermans marc stevens taalhandelingen order de loep nemen proteste pia uni-
versitaire instelling antwerpen departement ren bevelen geven beloven aansporen
iemand didactiek en kritiek universiteitsplein 1 2610 wu iets wijsmaken de keuze
is groot opvallend is njk 40 1101281111 uss 0 0 basisvorming nederlands op za-
terdag 23 september 1989 zie ook kalender vindt in berchem een studiedag plaats
voor leerkrachten nederlands van het basisonderwijs het secundair onder wijs en
de basiseducatie voor volwassenen na een inleiding door prof fr daems over vat is
basisvorming nederlands wordt voornamelijk in werkgroepen gewerkt de verschil-
lende werkgroepen verbaal onthaal kinderen stimuleren tot spreken de communi-
catieve aanpak boeken lezen werken met boeken van laag leesniveau en eigen tek-
sten leesstrate gie6n hertalen teksten herschrijven op niveau omgaan met zak-
enke taal taal werkplaats met modules sociale taalvaardigheden volgens de gold-
steinstrategie werken met televisie de deelnameprijs bedraagt 850 f middagmaal
inbegrepen meer informatie onderwijsproject stichting lodewijk de raet liedtstraat
27 29 1210 brussel tel 021242 01 11 sept 1989 19 de jaargang nummer 1